

«Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ» КЕАҚ
Ғылыми кеңес отырысында
23. 05. 2025 ж. № 11 хаттамамен
БЕКІТІЛДІ

D139 – «Қоғамдық денсаулық сақтау»
білім беру бағдарламаларының тобына
докторантураға түсушілерге арналған
емтихан бағдарламасы

I. Жалпы ережелер

1. Бағдарлама «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығына (бұдан әрі – үлгілік қағидалар) сәйкес жасалды.

2. Докторантураға түсу емтиханы білім беру бағдарламалары тобының бейіні бойынша емтиханнан тұрады:

Блогы	Балы
1. Қоғамдық денсаулық сақтау	30
2. Эпидемиология	30
3. Биостатистика	40
Барлығы/ өту ұпайы	100/75

2. Түсу емтиханының ұзақтығы
Жазбаша емтихан ұзақтығы 2 сағат 30 минут, осы уақыт ішінде оқуға түсуші жазбаша емтихан билетіне жауап береді.

II. Түсу емтиханын өткізу тәртібі

1. Жазбаша емтихан билеті 3 сұрақтан тұрады.

Білім беру бағдарламасы тобының бейіні бойынша емтиханға
дайындалуға арналған тақырыптар:

«Қоғамдық денсаулық сақтау» блогы

Ғылыми және оқу пәні ретіндегі қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтаудың теориялық негіздері. Денсаулық сақтаудың құқықтық және ұйымдық негіздері Қазақстан Республикасының Конституциясы. «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі. Денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік саясаттың принциптері. Денсаулық сақтау жүйесінің құрылымы. Тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі. Қоғамдық денсаулықты зерттеу әдістемесі. Халық денсаулығын сандық

және сапалық бағалау. Халық денсаулығының әртүрлі көрсеткіштеріне әлеуметтік және экономикалық факторлардың әсерін бағалау. Халық денсаулығының көрсеткіштері. Демографияның медициналық-әлеуметтік аспектілері. Популяцияның аурушандығы және оны зерттеу әдістері. Халықтың денсаулық жағдайын кешенді бағалау үшін сырқаттанушылық статистикасының маңызы. Әлеуметтік маңызы бар аурулар және басқаларға қауіп төндіретін аурулар туралы түсінік. Аурулардың алдын алу және салауатты өмір салтын қалыптастыру (СӨС).

Сұрақтар:

1. «Қоғамдық денсаулық сақтау» түсінігіне анықтама беріңіз және денсаулық сақтау теориясы мен тәжірибесінің негізгі принциптерін сипаттаңыз
2. Қоғамдық денсаулық сақтаудың негізгі операциялық функцияларын анықтаңыз және мысалдар келтіріңіз
4. Жаңа қоғамдық денсаулық түсінігін түсіндіріңіз.
5. Профилактикаға анықтама беріңіз. Алдын алу деңгейлерінің денсаулық жағдайына әсерін кеңейту.
6. Қоғамдық денсаулықты дамытудың негізгі кезеңдерін сипаттаңыз.
7. Қоғамдық денсаулық сақтаудағы жаһандық денсаулық сақтау жүйесінің рөлін бағалау.
8. «Денсаулықты нығайту» ұғымына анықтама беріңіз. ДДҰ Конституциясында анықталған денсаулықты нығайтудың негізгі принциптерін сипаттаңыз.
9. Денсаулыққа анықтама беріңіз. Денсаулық пен аурудың даму механизмдерінің байланысын ашыңыз.
10. Халық денсаулығының негізгі детерминанттарын анықтаңыз.
11. Денсаулықты нығайту және аурудың алдын алу ұғымдарының айырмашылығын анықтаңыз.
12. Әлеуметтік осал топтардың денсаулығының негізгі түсініктерін, денсаулықтағы теңсіздік мәселелерін түсіндіріңіз.
13. Денсаулықты нығайту бойынша негізгі халықаралық құжаттарды және олардың маңызын атаңыз.
14. Салааралық ынтымақтастықтың негізгі қағидаттарын кеңейту (деңгей, мәртебе, бағыт) және қоғамдық денсаулық сақтау жүйесіндегі сектораралық тәсілдің рөлін бағалаңыз.
15. Алғашқы медициналық-санитарлық көмекті дамытудың негізгі басымдықтарын атаңыз.
16. Міндетті медициналық сақтандыру контекстінде денсаулық сақтау жүйесін басқаруға түсініктеме беріңіз және мысалдар келтіріңіз.
17. Алдын алу рөлін бағалаңыз және жұқпалы емес аурулармен күресу стратегиясын тұжырымдаңыз.
18. Әлеуметтік детерминанттар және денсаулық саласындағы теңсіздіктерді азайтуды ескере отырып «Денсаулықты нығайту» түсінігіне анықтама беріңіз.

19. Аурудың алдын алу, оның ішінде денсаулық проблемаларын ерте анықтау рөлін негіздеңіз

20. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының «Денсаулық барлығы үшін» стратегиясының қағидаларын тұжырымдаңыз.

21. Денсаулықтағы негізгі әлеуметтік теңсіздіктерді сипаттаңыз. Ауруды әлеуметтік процесс ретінде сипаттаңыз.

22. Биомедициналық этика пәнін, міндеттерін және принциптерін атаңыз. Биоэтиканың негізгі принциптері мен нормаларын тұжырымдаңыз

23. Алма-Ата декларациясының тарихи маңызын негіздеңіз

24. ДДҰ бойынша денсаулыққа қауіп-қатерді сыни тұрғыдан бағалаңыз

25. Қоғамдық денсаулық сақтау саясатының принциптері қандай?

26. Қоғамдық денсаулық сақтаумен айналысатын құрылымдарды атап өтіңіз және әрбір құрылымның халық денсаулығына қосқан үлесін түсіндіріңіз.

27. Қоғамдық денсаулық сақтаудағы үкіметтік емес ұйымдардың рөлі қандай, мысалдар келтіріңіз.

28. Медициналық көмектің қолжетімділігінің әлеуметтік-экономикалық аспектілерін және Қазақстан Республикасы халқының денсаулық жағдайын сипаттаңыз.

29. Халықтың өз денсаулығына деген жауапкершілігін күшейту және көзқарасты өзгерту тетіктерін анықтаңыз.

30. Қоғамдық денсаулық сақтау саясатының принциптері қандай? Денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік реттеудің негіздерін атаңыз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Общественное здравоохранение: учебник /А.А. Аканов, К.А. Тулебаев, М.А. Камалиев и др. – М: Москва: Литерра, 2017. – 496 стр.

2. Лисицын Ю.П. Общественное здоровье и здравоохранение: [Текст]; Учебник / Ю.П. Лисицын, Г.Э. Улумбекова. – 3-е изд., перер. И доп.. – М: ГЭОТАР-МЕДИА, 2015. – 544с.

3. В.А. Медик, В.К. Юрьев. Общественное здоровье и здравоохранение. 3-е изд., перераб. И доп. Учебник – ГЭОТАР-Медиа-2014.

4. Общественное здоровье и здравоохранение, экономика здравоохранения; Учебник Т1 /Под ред. Кучеренко В.З. – М.: ГЭОТАР-Медиа-2013. – 688 с.

5. Общественное здоровье и здравоохранение: руководство к практическим занятиям: учебное пособие / В.А. Медик, В.И. Лисицин, М.С. Токмачев. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: ГОЭТАР-Медиа , 2018. – 464 с.: ил.

6. Закон Р К. № 405 Об обязательном социальном медицинском страховании (с изменениями и дополнениями по состоянию на 01.01.2020 г.)

7. Об утверждении Правил организации скрининга Приказ Министра здравоохранения Республики Казахстан от 9 сентября 2010 года № 704. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 15 сентября 2010 года № 6490

Эпидемиологияның ғылым ретіндегі анықтамасы. Эпидемиологияның мақсаты мен негізгі міндеттері. Эпидемиологияның медицинадағы және денсаулық сақтаудағы орны. Эпидемиологиялық зерттеу әдістері. Сипаттамалық және аналитикалық зерттеудің негізгі ұғымдары мен қолданбалары. Эксперименттік зерттеулер. Популяциялық ауруларды зерттеудегі эпидемиологиялық көзқарас. Эпидемиологиялық мәліметтерді жинау. Жағдайдың стандартты анықтамасы. Аурулардың жиілігі мен таралу көрсеткіштері. Мәселелерді бағалау және гипотеза құру. Эпидемиологиялық зерттеулердің мәліметтерін талдау. Эпидемиологиялық мәліметтерді визуалды түрде көрсету. Клиникалық эпидемиология. Скринингтің эпидемиологиялық аспектілері. Эпидемиологиядағы себептік байланыстар. Қоғамдық денсаулық сақтауда эпидемиологиялық әдістерді қолдану. Жұқпалы аурулардың ошақтарын зерттеу. Медицина мен денсаулық сақтаудағы интервенция әдістерін бағалау. Халықтың аурушандығын эпидемиологиялық қадағалау. Дәлелді медицина. Клиникалық сынақтар. Клиникалық нұсқаулар. Жүйелі шолулар мен мета-талдаулар. Дәлелді әдебиеттерге негізделген электронды медициналық мәліметтер базасы.

Сұрақтар:

1. Эпидемиология ғылымына анықтама беріп, таралу, детерминанттар, популяция және қоғамдық денсаулық сияқты негізгі ұғымдарды сипаттаңыз.
2. Сипаттамалық зерттеулердің ерекшеліктерін және денсаулық сақтаудағы қолданылуын көрсетіңіз.
3. Аналитикалық зерттеулердің сипаттамаларын және қоғамдық денсаулық сақтаудағы қолдануын көрсетіңіз.
4. Тәжірибелік зерттеулер мен медицинада және денсаулық сақтауда қолдану ерекшеліктерін көрсетіңіз.
5. Аурудың таралу көрсеткіштерін есептеу және оларды түсіндіру қабілетіңізді көрсетіңіз.
6. Аурулардың таралуын өлшеу көрсеткіштерін түсіндіріңіз.
7. Эпидемиологиялық зерттеудегі мәліметтерді көрнекі түрде көрсетуді түсіндіріңіз.
8. Аурудың жиілігі мен таралу көрсеткіштерінің айырмашылығын негіздеңіз.
9. Зерттеу гипотезаларын қалыптастырыңыз және нөлдік және альтернативті гипотезалардың айырмашылығын көрсетіңіз.
10. Диагностикалық және скринингтік сынақтардың айырмашылығын түсіндіріңіз және тест сезімталдығы мен арнайлығы түсініктерін сыни тұрғыдан бағалаңыз.
11. «Оқиға-бақылау» аналитикалық әдісін сыни тұрғыдан бағалаңыз және оның қолданылуын негіздеңіз.
12. Когортты зерттеу әдісін сыни тұрғыдан бағалаңыз және оның қолданылуын негіздеңіз.

13. Эксперименттік зерттеулердің қолданылуын негіздеңіз және рандомизацияланған бақыланатын сынақтың нәтижелерін сыни тұрғыдан бағалаңыз.

14. Жаңа вирустық инфекциялардың ошақтарын зерттеуге сыни тұрғыдан баға беріңіз.

15. Эпидемиологиялық қадағалауға анықтама беріңіз, әртүрлі түрлерін салыстырыңыз және оның құрамдас бөліктеріне сипаттама беріңіз.

16. Зерттеу дизайндарына анықтама беріңіз. Мысал келтіріңіз.

17. Зерттеу қателерін көрсетіңіз. Зерттеу қателерінің түрлері. Жүйелік қателерге мысал келтіріңіз.

18. Денсаулық сақтау технологиясын бағалауға анықтама беріңіз. Медициналық технологияны бағалаудың мақсаты, негізгі принциптері.

19. Зерттеудің жалпылау түсінігін беріңіз. Мета-анализ. Жүйелі шолу.

20. Халықтың денсаулық жағдайын бағалаудағы сипаттамалық зерттеу әдістерінің рөлі мен мақсатын бағалаңыз.

21. Аурулардың пайда болуы мен таралуының қауіп факторларын анықтау және бағалаудағы аналитикалық зерттеулердің рөлін бағалаңыз.

22. Неліктен рандомизацияланған бақыланатын зерттеулер дәлелді медицинаның «Алтын стандарты» екенін түсіндіріңіз.

23. Клиникалық зерттеулердің қажеттілігін анықтаңыз және тұжырымдаңыз. Клиникалық сынақтардың 4 фазасын түсіндіріңіз.

24. Клиникалық зерттеулердің маңыздылығын түсіндіріңіз және медициналық тәжірибеге арналған нұсқаулар.

25. Клиникалық нұсқаулардың түрлерін түсіндіріңіз. Клиникалық нұсқауларды әзірлеу. Кезеңдері.

26. Жүйелі шолуларды жазудың негізгі қадамдарын көрсетіңіз.

27. Зерттеудің жалпылау тұжырымдамасын тұжырымдаңыз: жүйелі шолу, мета-анализ. Жүйелі шолуды сыни бағалаңыз.

28. Дәлелді электронды медициналық деректер қорын түсіндіріңіз. Medline, PubMed, Cochrane ынтымақтастығы.

29. Зертханалық зерттеулердің сезімталдығы мен ерекшелігінің анықтамасын тұжырымдаңыз. Формула арқылы оң және теріс зертханалық сынақ нәтижесінің болжамдық мәнін есептеуге өз мысалдарыңызды келтіріңіз.

30. Скринингтің негізгі элементтерін көрсетіңіз, скринингті анықтаңыз, скрининг алгоритмін сипаттаңыз және скрининг қажет болатын кезеңдерді түсіндіріңіз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Принципы эпидемиологии в общественном здравоохранении. Введение в практическую эпидемиологию и биостатистику. Р.Дикер, Оффис эпидемиологических программ СДС, USAID.-2012.-457 с.

2. Principles of Epidemiology in Public Health Practice, 3d Edition, CDC, US Department of Public Health, 2012.- 457p.

3. Общая эпидемиология с основами доказательной медицины. Руководство к практическим занятиям: учебное пособие / Под ред. В.И. Покровского, Н.И. Брико. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 400 с.
4. Биглхол Р., Бонита Р., Кьельстрем Т. Основы эпидемиологии: ВОЗ. – Женева, 1994. – 259 с.
5. Р.Флетчер, С.Флетчер, Э.Вагнер «Клиническая эпидемиология. Основы доказательной медицины», М., 2001
6. Т.Гринхальх «Основы доказательной медицины», М., 2006
7. В.В. Власов Введение в доказательную медицину. М.: Медиа. Сфера, 2001.- 392 с.
8. Принципы клинической практики, основанной на доказанном. Рабочая группа по доказательной медицине под ред. Гордона Гайятта, Драммонда Ренни., М., 2003.
9. Доказательная медицина. Ежегодный справочник. М.

«Биостатистика» блогы

Қоғамдық денсаулық сақтаудағы биостатистика. Биостатистиканың объектілері, пәні және міндеттері. Биомедициналық зерттеулерде қолданылатын өлшеу шкалаларының негізгі түрлері. Сандық және сапалық сипаттамалар. Популяция параметрлерін бағалау. Таралу түрлері, қалыпты таралу. Жалпы жиынтық және таңдама. Статистикалық зерттеулерді жоспарлау және ұйымдастыру. Статистикалық гипотезалардың түрлері. Мәнділік деңгейі. Аналитикалық статистиканың негізгі әдістері. Медициналық-биологиялық эксперименттің кезеңдері. Мәліметтерді өңдеу үшін статистикалық әдісті таңдау. Биомедициналық мәліметтерді талдауға арналған статистикалық пакеттер.

Сұрақтар:

1. Медициналық статистиканың халық денсаулығы мен денсаулық сақтаудағы маңызын негіздеңіз.
2. Статистикалық популяцияның түрлерін анықтаңыз және сипаттаңыз. Зерттеу дизайнының әртүрлі түрлері үшін қажетті іріктеу мөлшерін анықтау әдістерін қамтамасыз етіңіз. Таңдамалы репрезентативтілік ұғымын түсіндіріңіз.
3. Статистикалық жиынтықтың сипаттамаларының (айнымалыларының) түрлерін сипаттаңыз. Мысал келтіріңіз.
4. Вариациялық қатар анықтамасын тұжырымдаңыз. Мәліметтерді графикалық түрде көрсету тәсілдерін атаңыз
5. Қалыпты таралу қасиеттерін тұжырымдаңыз. Таралу қандай параметрлермен сипатталады?
6. Орталық тенденция өлшемдерінің айырмашылығын түсіндіріңіз: мода, медиана, орташа арифметикалық. Есептеу тәртібін, денсаулық сақтаудағы қолданылуын сипаттаңыз.
7. Салыстырмалы шама мен арифметикалық ортаның стандартты қателігін қолдануды түсіндіріңіз. Қатенің стандартты мәні мен жиынтық мөлшері арасындағы байланысты түсіндіріңіз.

8. Сенім интервалы ұғымына түсініктеме беріңіз. Бұл көрсеткіштің қолданылуын түсіндіріңіз.

9. Сапалық сипаттамаларды сипаттау үшін сипаттамалық статистиканың қандай әдістері қолайлы? Таңдалған әдістердің себептерін көрсетіңіз.

10. Сандық сипаттамаларды сипаттау үшін сипаттамалық статистиканың қандай әдістері қолайлы? Таңдалған әдістердің себептерін көрсетіңіз.

11. Статистикалық гипотеза ұғымын тұжырымдаңыз. Нөлдік және альтернативті гипотезалар дегеніміз не? p -мәні дегеніміз не?

12. Статистикалық мәнділік деңгейі түсінігін тұжырымдаңыз. Биомедициналық зерттеулерде қабылданған мәнділік деңгейлерін түсіндіріңіз.

13. Корреляция мен функционалдық тәуелділіктің айырмашылығын көрсетіңіз. Оң және теріс корреляцияның айырмашылығын түсіндіріңіз.

14. Сызықтық (жұптық және еселік) регрессияның мәнін ашыңыз. Регрессия теңдеуінің коэффициенттерінің мәнін түсіндіріңіз.

15. Бинарлы логистикалық регрессияның мәнін түсіндіріңіз. Регрессия теңдеуінің коэффициенттерінің мәнін түсіндіріңіз.

16. Денсаулықты зерттеуде дисперсиялық талдауды қолдануды негіздеңіз.

17. Денсаулықты зерттеуде өміршендікті талдау әдісін қолдануды негіздеңіз.

18. Тәуелді және тәуелсіз таңдамалар/айнымалылар арасындағы айырмашылықтарды түсіндіріңіз, тәуелді және тәуелсіз таңдамалар/айнымалылар үшін статистикалық критерийлерді таңдауды негіздеңіз.

19. Сандық мәліметтер қалыпты таралған кезде сандық айнымалылар арасындағы байланысты/тәуелділікті анықтау үшін қолданылатын статистикалық талдау әдісін көрсетіңіз. Мысал келтіріңіз.

20. . Сандық мәліметтер таралуы қалыптыға сәйкес келмеген кезде сандық айнымалылар арасындағы байланысты/тәуелділікті анықтау үшін қолданылатын статистикалық талдау әдісін көрсетіңіз. Мысал келтіріңіз.

21. Тәуелсіз таңдамалардағы сапалық айнымалылар арасындағы байланысты анықтау үшін қолданылатын статистикалық талдау әдісін көрсетіңіз. Мысал келтіріңіз.

22. Тәуелді таңдамалардағы сапалық айнымалылар арасындағы байланысты анықтау үшін қолданылатын статистикалық талдау әдісін көрсетіңіз. Мысал келтіріңіз.

23. Бір топтағы қалыпты таралған белгінің тексерілетін мәнге (стандартқа) қатысты айырмашылығының статистикалық мәнділігін бағалау үшін қолданылатын талдау әдісін ұсыныңыз. Мысал келтіріңіз.

24. Екі тәуелсіз топтағы қалыпты таралған белгінің айырмашылықтарының статистикалық мәнділігін бағалау үшін қолданылатын статистикалық талдау әдісін көрсетіңіз. Мысал келтіріңіз.

25. Сипаттаманың қалыпты таралуын ескере отырып, екі тәуелді топтағы айырмашылықтардың статистикалық мәнділігін бағалау үшін қолданылатын статистикалық талдау әдісін көрсетіңіз. Мысал келтіріңіз.

26. Сипаттаманың қалыпты таралуымен үш және одан да көп тәуелсіз топтардағы айырмашылықтардың статистикалық мәнділігін бағалау үшін қолданылатын статистикалық талдау әдісін көрсетіңіз. Мысал келтіріңіз.

27. Сипаттаманың таралуы қалыптыдан өзгеше болған кезде екі тәуелсіз топтағы айырмашылықтардың статистикалық мәнділігін бағалау үшін қолданылатын статистикалық талдау әдісін көрсетіңіз. Мысал келтіріңіз.

28. Сипаттаманың таралуы қалыптыдан өзгеше болған кезде екі тәуелді топтағы айырмашылықтардың статистикалық мәнділігін бағалау үшін қолданылатын статистикалық талдау әдісін көрсетіңіз. Мысал келтіріңіз.

29. Сипаттаманың таралуы қалыптыдан өзгеше болған кезде үш және одан да көп тәуелсіз топтардағы айырмашылықтардың статистикалық мәнділігін бағалау үшін қолданылатын статистикалық талдау әдісін көрсетіңіз. Мысал келтіріңіз.

30. Сипаттаманың қалыпты таралуымен үш немесе одан да көп тәуелді топтардағы айырмашылықтардың статистикалық мәнділігін бағалау үшін қолданылатын статистикалық талдау әдісін көрсетіңіз. Мысал келтіріңіз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Петри, А. Наглядная медицинская статистика: учеб.пособие. — 2-е изд., перераб. И доп. — М: ГЭОТАР — Медиа, 2010.

2. Койчубеков Б.К. Биостатистика: учебное пособие. -Эверо, 2014.

3. Койчубеков Б.К. Биостатистикаға кіріспе курсы: оқу құралы .-Эверо, 2014.

4. Раманқұлова А.А. Биостатистика. — Ак-Нур, 2013.

6. Биостатистика в примерах и задачах: учебно-методическое пособие /Б.К.Койчубеков и др. — Алматы: Эверо, 2012.

7. Применение методов статистического анализа для изучения общественного здоровья и здравоохранения. Под редакцией чл.-корр. РАМН, профессора В.З.Кучеренко. Учебное пособие. М.: «ГЭОТАР — Медиа», 2011.

8. Общая эпидемиология с основами доказательной медицины: руководство к практическим занятиям: учебное пособие/ под ред В.И. Покровского, Н.И. Брико. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2017. – 496 с.

9. Методы научных исследований в медицине и здравоохранении/ Элизабет Де Пой, Лаура Н. Гитлин; пер. с англ. Под ред. В.В. Власова. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2017. – 432 с.:ил.

10. Биостатистика / В.Ф. Москаленко [и др. – 2017 год].